

Vuokkiniemi
Ponkalahti
 (ven. Pongaguba)
 Prokopjev/Lukkanen

Sukunimelle *Lukkanen* löytyy vastine Laatokan Karjalan pitäjistä (Hiittola, Kurkijoki, Suistamo, Kontiolahti), joissa on tällä vuosisadalla esiintynyt sukunimeä *Lukka*. Mahdollista toki on, että sukunimi on johdettu Raamatun *Luukas* –nimen venäläisestä muodosta, *Luka*, vasta Vienassa. Mikäli näi on, *Ponkalahden Lukkasten* alkuperä jää selvittämättä. ¹

Vuoden 1890 rippikirjassa esiintyvät *Vuokkiniemen kunnan Ponkalahden kylän* asukkaiden sukunimet ja niiden suomenkieliset vastineet, mm. **Prokopjev 35 henkilöä.** ²

Lukkani Huotari	Pon.L.1.	1
Lukkasen Hiski Huotarinpoika	Pon.L.1.1.	2
Lukkasen Petri Kirilänpoika	Pon.L.1.1.1.	3
Lukkasen Palaka Kiriläntyttö	Pon.L.1.1.2.	3
-----		3
1. Prokopjev Danil	Pon.P.	3
1.1. Kallio Tatjana Danilantyttö	Pon.P.1.	3
-----		3
1. Prokopjev Jaakko	Pon.P.	3
1.1. Tihanova Varvana Jaakontyttö	Pon.P.1.	3
-----		4
Prokopjev Nikolai	Pon.P.1.	4
Prokopjev Tatjana Nikolaintyttö	Pon.P.1.1.	4
Prokopjev Outi Nikolaintyttö	Pon.P.1.2.	4
Prokopjev Anni Nikolaintyttö	Pon.P.1.3.	4
-----		4
Prokopjev Ossippa	Pon.P.1.	4
Peltoniemi Hariton Ossipanpoika	Pon.P.1.1.	4
Peltoniemi Aleksi Ossipanpoika	Pon.P.1.2.	5
Peltoniemi Outi Ossipantyttö	Pon.P.1.3.	5
-----		5
Prokopjev Ijofja	Pon.P.1.	5
-----		5
Prokopjev Teppo	Pon.P.1.	5
-----		5
Prokopjev Vaseli	Pon.P.1.	5
-----		5
Prokopjev Vaseli	Pon.P.1.	6
-----		6
Prokopjev Vaseli	Pon.P.1.	6
-----		6

Vuokkiniemi

Ponkalahti

Lukkani Huotari

Pon.L.1.

Synt. n. 1816

Kuoli n. 1890

Lapset: Kirilä

Lukkani Huotari, Prokkosia.

Laulanut Lönnrotille ja Boreniukselle. ³

Lukkani Huotari; Ponkal.

Ponkalaksi on Marttisen mukaan pinehkö, mutta virkeä kylä, jonka asukkaista melkein toinen puoli tuli nälkävuonna 1900 omillaan toimeen. Suomessa kaupalla kävijöitä oli koko joukon ja suomalaista vaikutusta oli puvuissa ja rakennuksissa havaittavissa. Kun Lönnrot syksyllä 1833 kulki Tsenanniemestä Ponkalahden kautta Vuonniseen, mainitsee hän kylässä olleen 4 tai 5 taloa. Tähän matkaan liittyy otsikossa olevan runonlaulajan nimi. Boreniuksen v. 1877 laulattama ”Ponkalahden Huotari”, Prokkosia, on nimittäin todettu Lönnrotille v. 1833 laulaneeksi pojaksi. Asianlaita on seuraava. Kun Lönnrot matkusti veneellä Ponkalahdesta Vuonniseen, otti hän soutamaan kaksi poikaa, joista toinen oli 15-20:n, toinen 7-8:n v:n ikäinen. Vanhempi osasi runoja, nuorempi sadun, mitkä L. veneessä poikien soutaessa pani muistoon. Kun lähestyttiin matkan maalia, alkoi nuorempi pojista varsin hätäillä, ettei vaan hänen satunsa jäisi pois kirjasta! L. ei pannut poikien nimeä muistoon, keroo vaan tapahtuman, mutta syksyllä v. 1877 sattui Borenius tapaamaan Ponkalahden miehen Huotari Lukkasen ja pani tältä kirjaan koko joukon runoja. Tällöin selvisi, että Huotari oli juuri vanhempi noista Lönnrotin soutajista! Huotari oli silloin 61 v. vanha. Hänestä kerrotaan, että hän piti talonsa aina hyvässä kunnossa; oli kalastaja ahkera, kävi myös simpukanpyynnissä Pistojoella. H. kuoli 1892 talvella n. 90 v. vanhana. ⁴

Yli neljävuosikymmentä myöhemmin, vuonna 1877, Borenius >>löysi>> runoja kerätessään Lönnrotia soutaneen vanhemman veljen, jonka runotaidot olivat entisestään kasvaneet. Hän oli silloin 61-vuotias (eli Lönnrotin kohdatessaan siis 17 ikäinen). Miestä kutsuttiin **Lukkani Huotariksi**. Sukunimeltään hän oli **Prokkonen**. ⁵

Lukkani Huotari kuoli Ponkalahdessa 1890 paikoilla yli 80 vuoden vanhana. Huotari eli maanviljelyksellä ja hänen talonsa oli aina hyvässä kunnossa. Kalastaja hän oli ahkera eikä hänen aitastaan milloinkaan kala loppunut. Huotari kävi simpukan – simpukan – pyynnissä Pisson joella. Sompukat Huotari moi joko kotonaan kauppioille tahi vei itse kaupunkeihin. ⁶

Vuokkiniemi**Ponkalahti****Lukkasen Hiski Huotarinpoika****Pon.L.1.1.**

(Kirill)

Ponkalahti

Puoliso: Outi Hilipäntyttö**Kij.1.2.**

Synt. n. 1850, Kivijärvi, Poahkomienvaara

Lapset: Petri, Palaka ja (tyttö)

Puavilaisen Outi Ponkalahti, Iivo Marttisen serkku, v. 1901 oli 50 v. ⁷

Puavilaisen Outi: Ponkal.

V. 1901 50 v. vanha. I. Marttini hänestä kertoo: ”Puavilaisen Outi, vaikka on serkkuni, olen eläissani ainoastaan kaksi tai kolme kertaa tavannut. Hän on syntynyt Kivijärvessä n. 1850 ja meni naimisiin Ponkalahteen tuossa kahdeksantoista iässä. Ponkalahdessa elää vieläkin (nim. v. 1905). Ei ole mikään runoniekka. ⁸

Puavilaisen Hilipän toinen tytär **Outi** oli naimisissa Ponkalahdessa **Lukkasen Huotarin Kirilällä**. Kirilällä eli Hiskillä, kuten häntä Kivijärvessä kutsuttiin, ja Outilla oli poika Petri (joka olisi nainut Kivijärvestä Lesosen Naston, ellei Naston veli olisi estänyt liittoa) ja kaksi tyttärtä, jotka usein oleilivat Poahkomienvaarassa varakkaan Manu-tätinsä luona; toinen työistä, Palaka, meni miehelään Poahkomienvaaraan Joakon Iivanan Huotille. ⁹

Lukkasen Petri Kirilänpoika
Ponkalahti

Pon.L.1.1.1.

Kirilällä eli Hiskillä, kuten häntä Kivijärvestä kutsuttiin, ja Outilla oli poika **Petri** (joka olisi nainut Kivijärvestä Lesosen Naston, ellei Naston veli olisi estänyt liittoa).

Kivijärvi

Poahkomienvaara

Lukkasen Palaka Kiriläntyttö
Ponkalahti

Pon.L.1.1.2.

Puoliso: 1.1.1. Remsu Huoti Iivananpoika
Kivijärvi, Poahkomienvaara

Kij.R.1.

Huoti, jonka vaimo oli Ponkalahdesta **Palaka** (Poahkomienvaarasta lähteneen Poavilaisen Outin ja Lukkasen Kirilän tytär).¹⁰

kaksi tyttärtä, jotka usein oleilivat Poahkomienvaarassa varakkaan Manu-tätinsä luona; toinen tytöistä, **Palaka**, meni miehelään Poahkomienvaaraan **Joakon Iivanan Huotille**.¹¹

1. Prokopjev Danil
(Danil Prokopjev)
Lapset: Tarja

Pon.P.

1.1. Kallio Tatjana Danilantyttö
(Tatjana Danilovna Prokopjeva)
Synt. n. 1856, Ponkalahti

Pon.P.1.

Puoliso: 1.1.1.4.3. Kallio Timo Mitronpoika
(Timofej Mitrofanov Kallijev)
Synt. n. 1853, Pirttilahti
Vihitty 23.08.1876

Pir.K.3.

Lapset: Iosf, Jekaterina, Irina, Osippa, Mavra, Georgij, Aleksei

23.08.1876 vihittiin talonpoika Pirttilahdesta, 23-vuotias **Timofei Mitrofanov Kallijev** ja neiti, 20-vuotias **Tatjana Danilova Prokopjeva** Ponkalahdesta. Molemmilla 1-nen avioliitto, molemmat ortodokseja. Takaajat: sulhasen puolesta Anton Andrejev Kallijev Pirttilahdesta ja Abram Semenov Bogdanov Vuokkiniemestä, morsiammen puolesta Nikifor Semenov Prohorov Ponkalahdesta ja Petr Ivanov Remsujev Vuokkiniemestä.

Vihkijänä oli Vuokkiniemen kirkon Pappi Ioann Andrejev Pavlovskij ja virrenveisaja Vasilij Ivanov Izjumov.¹²

1. Prokopjev Jaakko
(Jakov Prokopjev)
Lapset: Varvana

Pon.P.

1.1. Tihanova Varvana Jaakontyttö
(Varvana Jakovlevna Prokopjeva)
Synt. n. 1857, Ponkalahti

Pon.P.1.

Puoliso: Tihanov Miron Stahveinpoika
(Miron Jevstafjevits Tihanov)

Uht.T.1.1.

Synt. n. 1843, Uhtua
Vihitty 17.01.1896

53-vuotias **Miron Jevstafjevits Tihanov** vihittiin 2. avioliittoon 17.01.1896. Morsian oli 39-vuotias leski **Varvara Jakovlevna Prokopjeva** Vuokkiniemen Pongalahdesta.¹³

Prokopjev Nikolai

Pon.P.1.

Synt. 1876

Puoliso: Matro

Synt. 1884

Lapset: Tatjana, Outi ja Anni

Lähde: ¹⁴, ¹⁵

Prokopjev Tatjana Nikolaintyttö

Pon.P.1.1.

Synt. 1906

Prokopjev Outi Nikolaintyttö

Pon.P.1.2.

Synt. 1909

Prokopjev Anni Nikolaintyttö

Pon.P.1.3.

Synt. 1909

Prokopjev Ossippa

Pon.P.1.

(Iosif Prokopjev)

Lapset: Hariton

Peltoniemi Hariton Ossipanpoika

Pon.P.1.1.

(Hariton Iosifovitsh Prokopjev)

Synt. 1882, Ponkalahti

Kuollut 18.10.1937, Karhumäki

Vainovuosina Sandarmohissa

Peltoniemi Hariton Iosifovitsh – synt. 1882 Uhtuan kunnan Ponkalahdessa, karjalainen, kirjanpitäjä, asui Uhtualla, ammuttu 18.10.1937.¹⁶

Kalevalan piiri

Uhtua

Peltoniemi Hariton Iofovitsh – synt. 1882 Ponkalahdessa, karjalainen, puolueeseen kuulumaton, apulaiskirjanpitäjä. Vangittu 26.07.1937. tuomittu 08.10.1937 Karjalan ASNT:n NKVD:n troikan päätöksellä pykälän 58-10 perusteella, ammuttu 18.10.1937. Karhumäessä. Rehabilitoitu Karjalan syyttäjän päätöksellä 22.04.1989.¹⁷

Peltoniemi Hariton Iofovits, s. 1882 Ponkalahti, karjalainen, metsänhoitotalouden kirjanpitäjä, kasööri, Uhtua, vangittu 26.7.1937, ammuttu 18.10.1937 Kemissä.¹⁸

Harittana Peltoniemi oli syntynyt Vuokkiniemen Ponkalahden kylässä vuonna 1882. Hänen alkuperäinen nimensä oli Hariton Iofovits Prokopjeff. Historian lehdille hän jää kuitenkin nimellä Harittana Peltoniemi.

Tähän muotoon hän nimensä suomensi tultuaan kevättalvella 1920 valituksi ensin kotikuntansa Vuokkiniemen valtuuskuntaan Uhtuan maakuntapäiville ja sitten maakuntapäivillä Vuokkiniemen varaedustajaksi Vienan Karjalan väliaikaiseen hallitukseen varsinainen edustaja oli Yrjö Mäkelä (Jegor Mäkeläjeff)

Peltoniemi oli ainoa kansallisessa liikkeessä näkyvämmiin esillä ollut karjalainen, joka ei lähtenyt maanpakoon, vaan jäi Karjalaan. Tämän hän kuitenkin sai maksaa hengellään suuren terrorin aikana. Peltoniemi vangittiin 26.07.1937 Uhtuan metsätalouden kirjanpitäjän ja kasöörin tehtävistä. Häntä syytettiin mm. vihamielisestä agitaatiosta, vastavallankumouksellisesta toiminnasta ja kielletyn kirjallisuuden levittämisestä.

Harittana Peltoniemi teloitettiin ampumalla Kemistä Uhtualle johtavan maantien varessa 18.10. samana vuonna.¹⁹

Peltoniemi Aleksi Ossipanpoika
(Outi Iosifovna Prokopjeva)

Pon.P.1.2.

Sisarukset Outi (vasemmalla) ja **Aleks Peltoniemi** Ponkalahdesta (kuva yllä) Outi oli Aleks Lipposen äiti. Perheen toinen poika Harittana toi aikoinaan Suomesta ensimmäisen polkupyörän.²⁰

Peltoniemi Outi Ossipantyttö
(Outi Iosifovna Prokopjeva)

Pon.P.1.3.

Puoliso: Lipponen Nasarei
Lapset: Aleks

Pon.L.1.

Sisarukset **Outi** (vasemmalla) ja Aleks Peltoniemi Ponkalahdesta (kuva yllä) **Outi oli Aleks Lipposen äiti.** Perheen toinen poika Harittana toi aikoinaan Suomesta ensimmäisen polkupyörän.²¹

Ponkalahden kyläläisiä ryhmäkuvassa 1930-luvulla. Kuvasta tunnetaan vain kolme henkilöä: takana vas. toinen on Pekka Lipkin, nainen keskirivissä keskellä on Tarja Filippova, jonka sisar asuu Suomessa. Edessä vasemmalla on **Aleks Lipposen isä Nasarei.**²²

Prokopjev Ijofja
Synt. n. 1893

Pon.P.1.

398/35. Ijohva Prokopjeff 29 v. Vuokkiniemi Ponkalahti.²³

Prokopjev Teppo
Synt. n. 1902

Pon.P.1.

1. Prokopjeff Teppo, Naimaton, 20 v.²⁴

Prokopjev Vaseli
Synt. n. 1884

Pon.P.1.

8. Prokopjeff Ivan, Nainut, 38 v.²⁵

Prokopjev Vaseli
Synt. n. 1899

Pon.P.1.

2. Prokopjeff Vaseli, Naimaton, 23 v. ²⁶

Prokopjev Vaseli

Pon.P.1.

5. luokka oppivuotena 1932/33. Prokopjev Vaseli, karjalainen, Ponkalahti yli viivattu. ²⁷

Lähdeluettelo:

- ¹ Pöllä, Matti 1995: Vienan Karjalan etnisen koostumuksen muutokset 1600-1800-luvulla, s. 128.
- ² Julku Kyösti. 1996. Rajamailla III, s. 106-107.
- ³ Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 1. s. XLIII.
- ⁴ Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 4. s. 1129.
- ⁵ Niemi Markku. Vienan Runokylät, Kulttuuriopas, s. 51-52.
- ⁶ Virtaranta, Helmi 1975: Castrenianumin Toimitteita 12, Vienan runonlaulajia ja tietäjiä, s. 17.
- ⁷ Vuoristo, Sakari 1992: Iivo Marttinen Vuokkiniemen Kansanperinteen Suurkerääjä, s. 244.
- ⁸ Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 4. s. 1160.
- ⁹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 247-248.
- ¹⁰ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 248.
- ¹¹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 247-248.
- ¹² Taulua tutkiessa huomaa, ettei rippikirjan ikätiedot ole tarkkoja. Yllämainittujen kirjojen lisäksi tutkin metrikkakirjat vuosilta 1819-1892. (Huom. kaikki metrikkakirjoista lainatut päivämäärät ovat vanhassa ajanlaskussa) Niistä löytyneitä tietoja. Sukutiedot löytänyt arkistolähteistä ja suomentanut Rudolf Toivonen.
- ¹³ Rämä, Irja. Uhtuan kirkonkirjat kertovat IV osa, Muut Afanasjev-perheet vuosina 1875-1904. Karjalan Heimo n:o 5-6/2001 s. 103.
- ¹⁴ Kansalliarkisto: VpakAvustuskeskus/Vienan-Karjalan pakolaisten huoltotmk:n arkisto. (4/Ba 6) Jakopaikkojen pakolaisluettelot 1922 Suomussalmi.
- ¹⁵ Luettelo: Vienan Karjalan pakolaisista jotka ovat saaneet Valtion pakolaisavustuskeskuksen Suomussalmen varastosta avustusta 1/4-22 jakelussa à 15 p:än anoks.
- ¹⁶ Vienan Viesti n:o 31/Joulukuun 5.pnä, 1997.
- ¹⁷ Vienan Viesti Toukokuun 1.pnä 1998, s. 3.
- ¹⁸ Paajaste, Kai, 2006. Tupenkolahuttajien mailla – Vuokkiniemi esihistoriasta toiseen maailmansotaan; Sakari Vuoristo: Suuri Terrori. s. 411.
- ¹⁹ Karjalan Heimo n:o 9-10/2004, s.128. Poimintoja kuolleitten kirjasta...
- ²⁰ Karjalan Heimo n:o 7-8/1992, S. 133
- ²¹ Karjalan Heimo n:o 7-8/1992, S. 133
- ²² Karjalan Heimo n:o 7-8/1992, S. 133
- ²³ Luettelo Vienan Karjalasta Suomeen matkustaneista vienankarjalaisista vuonna 1920.
- ²⁴ Vienan rykmentti / ? komppania 1921-1922. Luettelo Vuokkiniemen kunnan (Ponkalahti) sotilaista. T-19165/32.
- ²⁵ Vienan rykmentti / ? komppania 1921-1922. Luettelo Vuokkiniemen kunnan (Ponkalahti) sotilaista. T-19165/32.
- ²⁶ Vienan rykmentti / ? komppania 1921-1922. Luettelo Vuokkiniemen kunnan (Ponkalahti) sotilaista. T-19165/32.
- ²⁷ Sota arkisto Pk. N:o 1088. Vuokkiniemen Lavrovin 1 ast koulun 5 Ryhmä oppivuosi 1932/33